

● Sveaskog och Naturskyddsföreningen har delade meningar

Planerad avverkning

DALARNA Under hösten hade Naturskyddsföreningen och statliga skogsbolaget Sveaskog ett möte vid Brännvinsberget i Rättviks kommun. Skogen vid Brännvinsberget tillhör ett stort sammanhängande tallnaturskogslandskap, kallat Ore skogsrrike, och anses vara ett av de största i Mellan-sverige. Skyddsvärt, säger Naturskyddsföreningen. Gallrat och påverkat, säger Sveaskog. Nu är skogsområdet planerat för avverkning.

– Vi fullföljer den planerade avverkningen som tänkt eftersom vi anser att området inte håller tillräckliga naturvärden – vi skyddar andra skogar istället, sade Stefan Bleckert, naturvårdschef på Sveaskog, i december. Det beror i och för sig på hur processen ser ut. Vad jag förstår handlar det här inte om ett tillfälligt interimistiskt reservat. Vi vet att det finns vissa värdefulla delar i området som vi kommer att ta hänsyn till i form av förstärkt naturhänsyn.

Naturskyddsföreningen är kritisk till den planerade avverkningen och menar att hela området är skyddsvärt. Bengt Oldhammer är en av dem som inventerat den avverkningsanmälda skogen vid Brännvinsberget.

– En tallnaturskog med 118 fynd av 25 signalarter varav 18 rödlistade får naturligtvis inte kalavverkas. Att Sveaskog fortfarande tänker göra det visar att bolagen inte har kompetens när det gäller att bedöma naturvärdena i en tallskog.

En signalart är en art som indikerar att skogen den lever i har höga naturvärden. En rödlistad art bedöms vara hotad eller nära hotad i Sverige och riskerar att dö ut från landet i det långa loppet.

Naturskyddsföreningen bad under sitt möte med Sveaskog att få granska tallskogen vid Brännvinsberget enligt Sveaskogs naturvårdskriterier. Margareta Wikström, ordförande för Naturskyddsföreningen i

Rättvik var med under mötet i skogen.

– Enligt Sveaskog måste det finnas minst 16 lågor, det vill säga döda nedliggande trädstammar, per hektar för att skog ska anses vara skyddsvärd. I det här fallet hittade vi 26 lågor på en hektar. Trots det ville Sveaskog inte kännas vid resultatet.

Lågor och annan död ved är en bristvara i dagens brukade skogslandskap. Den döda veden är viktig för ett flertal växt- och djurarter som använder den som föda, boplatser, växtplats eller skydd. Stefan Bleckert, naturvårdschef vid Sveaskog, menar att lågorna bara är ett av skogsbolagets kriterier.

– Vi tittar även på arter, gamla grova träd, skogshistoria, mängden äldre löv, friluftsliv, och kulturmiljö. Vi har 16 olika punkter som var och en eller tillsammans avgör skogens naturvärde.

"I många av dessa skogar är den döda veden på marken en rest från en svunnen tid där trädskiktet för länge sedan förlorat sina höga naturvärden."

Stefan Bleckert Sveaskog

Har Sveaskog den artkunskap som krävs?

– Det tror jag inte eftersom vi inte artinventerar skog. Det tar upp till fem år att få en bra bild av skogens artmångfald. Vi använder det inte som metod för att skilja på skogarna då kunskap saknas från nästan alla skogar.

Borde inte Sveaskog ha den kunskapen innan en skog avverkas?

– För att få en rättvisande bild av skogen krävs en mer långvarig studie. Sveaskog har därför valt att ta en annan väg i bedömningarna.

– Nämligen att naturvärdesbedöma skogen med hjälp av skogens historia och skogens strukturer.

Han fortsätter:

– Som jag har fått beskrivit för mig, i det här fallet, är det väldigt få partier i skogen som har en så hög andel död ved. Skogen har gallrats och är gödslad på stora partier. I många av dessa skogar är den döda veden på marken en rest från en svunnen tid där trädskiktet för länge sedan förlorat sina höga naturvärden. Skogen har kvar vissa naturvärden som vi tar hänsyn till med hjälp av förstärkt naturhänsyn vid avverkning.

Inventeraren Bengt Old-

hammer gör en annan bedömning av skogen.

– Nästan alla skogar i Sverige är påverkade på olika sätt. Självklart varierar mängden död ved, men här finns fortfarande de viktiga tallnaturskogslandskapen. Just i det här fallet finns en hög andel död ved i större delen av området.

Han fortsätter:

– Tycker Sveaskog att det är för lite död ved får de väl se till att återskapa sådan med tanke på alla rödlistade arter som finns i området. De kräver skydd och skötselplan för att överleva långsiktigt i landskapet. En av arterna omfattas dessutom av det nationella åtgärdsprogrammet (ÅGP-art) och är sällsynt. Avverkningar försämrar bara naturskogens kvaliteter.

Margareta Wikström på Naturskyddsföreningen fyller i:

– Det saknas idag skogar med höga naturvärden i Sverige. De flesta har redan avverkats. Då kan man inte längre gå efter urskogskriterier för att anse att en skog är skyddsvärd. Varje kvadratmeter har kanske inte samma höga naturvärden, men i ett landskapsekologiskt perspektiv är de viktiga för att arter ska kunna överleva långsiktigt och ha en chans att sprida sig.

Stefan Bleckert påpekar att Sveaskog sätter av 10 procent naturvårdsskog utanför sina ekoparker och att det är mångdubbelt jämfört med andra skogsbolag.

– Vi måste i detta arbete prioritera vilka skogar som har höga naturvärden. Skyddas det här området måste andra skogar med högre naturvärden prioriteras bort. Jag tycker

inte att man ska slösa med naturvårdsarealerna. Det är viktigt att lyfta blicken och titta över lite större områden, på hur det ser ut i hela den här skogsregionen.

Skogsstyrelsen är den myndighet som handlägger inkommande avverkningsanmälningar. Hur resonerar Skogsstyrelsen kring Sveaskogs planerade avverkning vid Brännvinsberget? Det är december och Lars-Olof Sarenmark arbetar vid

Skogsstyrelsen i Rättvik.

– Vi har inte gjort någon aktiv åtgärd i detta ärende då uppgifterna om naturvärdena inte var kända vid handläggningen av avverkningsanmälan.

Sveaskogs avverkningsanmälan vid Brännvinsberget inkom i somras.

– Vi kan inte stoppa avverkningar som ligger över in-trångsbegränsningen i skogsvårdslagen utan att ersätta markägaren ekonomiskt.

Skogsägare är skyldiga att visa viss naturhänsyn vid slutavverkning utan ersättning från staten, s.k. in-trångsbegränsning eller toleransnivå. Pågående markanvändning får dock inte försvåras avsevärt på grund av skogsvårdslagens 30 §.

– Det vi kan göra är att ge råd om det finns höga naturvärden i skogen och att hänsyn bör tas till dessa. Men det är frivilligt för markägaren att följa dessa råd. Om skogen däremot klassas som en nyckelbiotop blir det svårare för markägaren att avverka, säger Lars-Olof Sarenmark.

En nyckelbiotop som ett skogsområde som från en samlad bedömning av biotopens (livsmiljöns) struktur, artinnehåll, historik och fysiska miljö har mycket stor betydelse för skogens flora och fauna. Där finns eller kan förväntas finna rödlistade arter.

– Nyckelbiotopsbegreppet är ganska snävt egentligen när det används i större sammanhangande naturskogsområden, eftersom enbart mindre områden med höga naturvärden identifieras (skyddas) och inte stora arealer vilka är viktiga i ett landskapsperspektiv, säger Lars-Olof Sarenmark.

Han fortsätter:

– Vi får på Södra Dalarnas Distrikt in ca 2500 avverkningsanmälningar per år och vi har inte resurser för att hinna besöka alla i fält. Sveaskog ska enligt sektorsansvaret ha väldigt hög naturvårdskompetens själva. De ska kunna identifiera sina biotoper.

Amanda Tas



Den avverkningsplanerade skogen vid Brännvinsberget.